

Sygn. akt IV Ka 218/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Legnicy IV Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Lech Mużyło (spr.)

Sędziowie: SSO Andrzej Grochmal

SSO Marek Poddębniak

Protokolant: Ewelina Olecka

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej B. Ł.

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2016 r.

sprawy **M. S.**

oskarżonego o przestępstwa z art. 224 § 2 kk i inne

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Jaworze

z dnia 22 marca 2016 r. sygn. akt II K 222/15

I. zaskarżony wyrok uchyla odnośnie czynu opisanego w punkcie II części wstępnej i sprawę w tym zakresie przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Jaworze uznając jednocześnie, że orzeczona wobec oskarżonego kara łączna uległa rozwiązaniu,

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy przyjmując, iż warunkowe zawieszenie dotyczy kary orzeczonej za czyn opisany w punkcie I części wstępnej,

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. G. kwotę 516, 60 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu przed sądem odwoławczym,

IV. zwalania oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Sygn. akt IV Ka 218/16

UZASADNIENIE

M. S. został oskarżony o to, że:

I. w dniu 02 kwietnia 2015 roku w J. przy ul. (...) zmusił asesora komorniczego D. K. oraz osobę do pomocy mu przybraną – wierzycielkę E. S. do zaniechania prawnych czynności służbowych w postaci zajęcia składników majątkowych dłużnika w toku prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowy w Złotoryi pod sygn. akt KM 51/10 postępowania egzekucyjnego, a także naraził te osoby na bezpośrednie niebezpieczeństwo

spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu poprzez próbę potrącenia ich kierowanym przez siebie samochodem osobowym marki F. (...) o nr rej. (...),

tj. o czyn z art. 224 § 2 kk i art. 160 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

II. w okresie od 30 grudnia 2014 roku do 02 kwietnia 2015 roku w J. czynem ciągłym udaremnił zaspokojenie swoich wierzycieli – E. S., D. S. i P. S. poprzez ukrywanie zajętego przez komornika sądowego w toku prowadzonego postępowania egzekucyjnego samochodu marki F. (...) o nr rej. (...) poprzez niedostarczenie tego pojazdu do licytacji wyznaczonych w dniach 30.12.2014r. oraz 17.02.2015r., a następnie usunięcie tego pojazdu w dniu 02.04.2015r. poprzez odjechanie nim z nieznanym kierunkiem z miejsca czynności egzekucyjnej w celu uniemożliwienia wyegzekwowania wierzytelności przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Jaworze prowadzącego pod sygn. akt KM 51/15 postępowanie egzekucyjne z wniosku z tych wierzycieli na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w Jaworze z dnia 05.05.2010r. o sygnaturze III RC 62/10,

tj. o czyn z art. 300 § 2 kk

Sąd Rejonowy w Jaworze wyrokiem z dnia 22 marca 2016 roku w sprawie o sygn. akt II K 222/15 dot. M. S.:

I. uznał oskarżonego M. S. za winnego popełnienia czynu opisanego w punkcie I części wstępnej wyroku i za to na podstawie art. 160 § 1 kk w zw. z art. 11 § 3 kk przy zastosowaniu art. 4 § 1 kk wymierzył mu karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności;

II. uznał oskarżonego M. S. za winnego popełnienia czynu opisanego w punkcie II części wstępnej wyroku i za to na podstawie art. 300 § 2 kk przy zastosowaniu art. 4 § 2 kk wymierzył mu karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności;

III. na podstawie art. 69 § 1 i § 2 kk i art. 70 § 1 pkt 1 kk przy zastosowaniu art. 4 § 1 kk wymierzone oskarżonemu w punktach I i II wyroku kary pozbawienia wolności łączy i jako karę łączną wymierzył mu karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności;

IV. na podstawie art. 69 § 1 i § 2 kk i art. 70 § 1 pkt 1 kk przy zastosowaniu art. 4 § 1 kk wykonanie orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo oskarżonemu zawiesił na okres próby 3 (trzech) lat;

V. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. G. kwotę 619,92 zł (sześćset dziewiętnaście złotych dziewięćdziesiąt dwa grosze) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu;

VI. na podstawie art. 627 kpk i art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o opłatach w sprawach karnych zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa 689,92 złotych kosztów postępowania i wymierzył mu 180 złotych opłaty.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją obrońca oskarżonego, zarzucając:

1. obrazę przepisów postępowania tj. art. 4 kpk w zw. z art. 7 kpk w zw. z art. 410 kpk mogącą mieć wpływ na treść orzeczenia, przez rozstrzygnięcie na niekorzyść oskarżonego okoliczności przemawiających za brakiem podstaw do przypisania mu sprawstwa w zakresie zarzucanych mu czynów jak również dokonanie oceny zebranego materiału dowodowego w sposób dowolny,

2. w części dotyczącej zarzutu opisanego w pkt I części wstępnej wyroku błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę, mogący mieć wpływ na jego treść, polegający na bezpodstawnym przyjęciu, iż oskarżony swoim zachowaniem miał zmusić asesora komorniczego oraz osobę do pomocy mu przybraną do zaniechania prawnych czynności służbowych, gdy w rzeczywistości oskarżony nie miał wiedzy w jakim charakterze znajdują się te osoby na miejscu zdarzenia,

3. w części dotyczącej zarzutu opisanego w pkt II części wstępnej wyroku, błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę, mogący mieć wpływ na jego treść, polegający na nieuzasadnionym przyjęciu, iż oskarżony udaremnił zaspokojenie wierzycieli, gdy w świetle przepisów kpc postępowanie egzekucyjne winno zostać umorzone z mocy

prawa w związku z niepodejmowaniem przez wierzycieli czynności zmierzających do dalszego prowadzenia egzekucji w ciągu roku.

Mając na uwadze powyższe wniósł o:

1. uniewinnienie oskarżonego od zarzucanych mu czynów,
2. zwolnienie oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za I-szą instancję i w postępowaniu apelacyjnym ze względu na trudną sytuację majątkową,
3. zasądzenie na rzecz adw. A. G. kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu wg. norm przepisanych, oświadczam iż koszty pomocy prawnej nie zostały uiszczone w całości,

ewentualnie:

4. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego pozostaje częściowo zasadna.

Trafnie mianowicie podnosi skarżący, że w sprawie zachodzą uzasadnione wątpliwości co do ustaleń faktycznych jakie poczynił Sąd Rejonowy odnośnie czynu z art. 300 § 2 kk przypisanego oskarżonemu w pkt II części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku.

Pomijając bowiem nadmiernie rozbudowaną i w dalszej części nietrafioną argumentację jaką na uzasadnienie tego zarzutu podnosi skarżący to jednak w pewnym aspekcie stanowisko apelacji wydaje się być uzasadnione.

Chodzi mianowicie o to, że Sąd Rejonowy przypisując oskarżonemu popełnienie czynu z art. 300 § 2 kk w żadnej mierze nie wykazał, iż swoim zachowaniem w tym zakresie oskarżony doprowadził do udaremnienia bądź uszczuplenia zaspokojenia występujących w tej sprawie wierzycieli.

Należy przypomnieć, że przestępstwo określone w treści art. 300 § 2 kk ma charakter skutkowy.

Skutek przestępczy w tym przypadku może wystąpić w dwóch postaciach bądź jako „udaremnienie” bądź jako „uszczuplenie”.

„Udaremnienie” należy rozumieć jako uniemożliwienie zaś „uszczuplenie” to po prostu zmniejszenie (Wł. Doroszewski, Słownik poprawnej polszczyzny W-wa 1980, str. 814).

Tym samym przez „udaremnienie” należy rozumieć całkowite uniemożliwienie zaspokojenia roszczeń wierzyciela (nie znajdzie zaspokojenia nawet w części).

Natomiast przez „uszczuplenie” należy rozumieć zmniejszenie zaspokojenia wierzyciela.

W orzecznictwie i doktrynie dominuje pogląd, że z uwagi na wspomniany wyżej skutkowy charakter przestępstwa z art. 300 § 2 kk należy niezbicie ustalić czy czynności rozporządzające zajęтым mieniem dłużnika miały realny wpływ na zaspokojenie wierzyciela czy też nie.

Jeżeli bowiem czynności te nie miały wpływu nawet na uszczuplenie zaspokojenia wierzyciela to pomimo wypełnienia pozostałych znamion czynu stypizowanych w art. 300 § 2 kk brak znamienia skutku w postaci udaremnienia bądź uszczuplenia zaspokojenia wierzyciela powoduje, że nie można uznać, iż doszło do popełnienia tego przestępstwa (por. między innymi post. SN z 20.01.2005 I KZP 31/04 OSNKW 2005/2/20).

Przenosząc to wszystko na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne nie obejmują kwestii skutku jakie działania oskarżonego polegające na ukryciu zajętego samochodu spowodowały, a więc czy istotnie doprowadziły do udaremnienia bądź uszczuplenia zaspokożenia wierzycieli.

W przedmiotowej sprawie poruszona kwestia przybiera o tyle na znaczeniu, że jak ustala to prawidłowo Sąd Rejonowy w ramach prowadzonej przeciwko oskarżonemu egzekucji z wniosku pokrzywdzonych w dniu 20.03.2015r. przeprowadzono skutecznie licytację mieszkania oskarżonego, które sprzedano na poczet jego zadłużenia za kwotę 100.237,50 zł (k – 129 akt Kmp 51/10).

Sytuacja taka jest o tyle istotna, że uzyskana ze sprzedaży kwota teoretycznie mogła całkowicie albo przynajmniej w znacznej części zaspokoić roszczenia wierzycieli, co w istotnym stopniu rzutuje na ocenę czy zachowanie oskarżonego, które jest przedmiotem przypisanego mu czynu z art. 300 § 2 kk miało jakiegokolwiek znaczenie w sensie wywołania negatywnych dla wierzycieli skutków.

Jeżeli bowiem kwota ta zaspokajałaby w całości roszczenia to usunięcie samochodu w dniu 2.04.2014r., a zatem już po licytacji mieszkania nie miałoby żadnego znaczenia co w zasadniczym stopniu rzutuje na odpowiedzialność karną oskarżonego w tym zakresie.

Sąd Rejonowy jak to już wyżej wspomniano pominął ten aspekt oceniając sprawstwo i winę oskarżonego odnośnie czynu z art. 300 § 2 kk.

Natomiast zebrane dotychczas dowody nie dają jednoznacznej odpowiedzi w jakim stopniu kwota uzyskana z licytacji mieszkania oskarżonego zaspokajała roszczenia uprawnionych.

Jedynym namacalnym dowodem w tym zakresie wydają się być zeznania świadka D. K. – komornika, który utrzymywał, że zadłużenie oskarżonego sięgało 90 tysięcy złotych, co sprawia, że przy odliczeniu kosztów egzekucji kwota uzyskana z mieszkania nie zaspokajała w pełni roszczeń wierzycieli.

Rzecz jednak w tym, że świadek ten podawał zadłużenie w sposób mało precyzyjny, szacunkowy, a ponadto wątpliwym jest by koszty egzekucyjne miały wpływ na wysokość zadłużenia zobowiązanego.

Z kolei w aktach komorniczych sygn. Kmp 51/10 oprócz danych zawartych w piśmie o zajęciu rachunku bankowego dłużnika (k – 185) również nie ma żadnych informacji jaki był właściwie stan zadłużenia oskarżonego wobec występujących w tej sprawie pokrzywdzonych.

Wszystko to więc sprawia, że wobec braku jakiegokolwiek ustaleń po stronie Sądu Rejonowego w tym zakresie Sąd Odwoławczy nie dysponował jednoznacznymi dowodami pozwalającymi w sposób nie budzący wątpliwości odnieść się do zarzutów jakie wobec przypisanego oskarżonemu czynu z art. 300 § 2 kk podnosi apelacja.

Dlatego mając te okoliczności na uwadze zaskarżony wyrok w tym zakresie należało uchylić i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Jaworze.

Przy ponownym rozpoznaniu należy dążyć do jednoznacznego ustalenia czy wobec zaliczenia na poczet zadłużenia oskarżonego kwoty ponad 100 tysięcy złotych uzyskanej z licytacji jego mieszkania na dzień 02.04.2014r. miał on jeszcze jakiegokolwiek zadłużenia wobec pokrzywdzonych w tej sprawie czy też nie.

Odpowiedź bowiem na tak postawione pytanie ma kluczowe znaczenia dla przypisania oskarżonemu odpowiedzialności w zakresie zarzucanego mu czynu z art. 300 § 2 kk.

Nie było natomiast żadnych podstaw by uwzględnić apelację obrońcy oskarżonego odnośnie czynu opisanego w pkt. I części wstępnej zaskarżonego wyroku.

Tutaj Sąd Okręgowy w pełni podziela i aprobuje argumentację jaką przedstawił Sąd Rejonowy w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku.

Jedynie tytułem uzupełnienia należy jeszcze raz podkreślić za Sądem I instancji, że nie zasługują na wiarę wyjaśnienia oskarżonego w tej części gdzie powołuje się na rzekomą nieświadomość przyczyn obecności pod jego domem komornika i byłej żony.

Jego stanowisko w tym zakresie pozostaje absolutnie nie do przyjęcia zarówno w świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego – jak też w kontekście zeznań świadków E. S. i D. K. (k – 145-146, k -147) z których jednoznacznie wynika, iż oskarżony był świadomy celu wizyty komornika, zaś brawurowa ucieczka zajęтым samochodem służyła uniemożliwieniu przejęcia tego pojazdu przez organ egzekucyjny.

Dlatego mając to wszystko na uwadze zaskarżony wyrok odnośnie czynu opisanego w pkt. I części wstępnej należało utrzymać w mocy.

O kosztach orzeczono w oparciu o treść art. 624 § 1 kpk.